

L i t e r a t u r a

Egon Caesar Conte Corti: Rotschildové. Přeložil O. T. Kunstovný. Stran 483, 8°. Knihovna Plutarchos. Svazek II. Aventinum Praha, 1931. — Jest vysoce poučné sledovati ohromný vzestup rodiny, která z neaptrné utiskované židovské rodiny frankfurtské se stala během druhé generace světovou velmocí. Heine viděl v nich největší revolucionáře, kteří založili moderní demokracii, neboť po feudální šlechtě, po pozemkovém vlastnictví nastolili vládu peněz. Rotschildové z první a druhé generace měli vzdělání podprůměrné a jejich moc založil jen jejich instinkt, píle a svornost, kterou sami nejvíce zdůrazňovali. Jejich zásadou bylo jít s dobou a nezasahovati rušivě do vývoje. Proto dovedli sloužiti stejně oddaně revoluci jako reakci, zejména s Metternichem byli ve velmi úzkých stycích, ale také s liberální vládou anglickou i republikánskou vládou francouzskou. Tato politická přizpůsobivost nejlépe se projevila v Paříži, kde James Rotschild stejně účinně dovedl podporovati Bourbony i Ludvíka Filipa, Napoleona III. a konečně i republiku. Ovšem měla tato taktika v sobě i nevýhody, které postupem doby přes veškeré úsilí bratří Rotschildů stále markantněji se projevovaly. Ze starého závodu frankfurtského odešli čtyři bratři do ciziny, nejobratnější Nathan usadil se v Londýně, kde úplně srostl s liberálními tendencemi a jeho syn po dlouholetých obtížích dostal se i do parlamentu. James usídlil se v Paříži, Salomon ve Vídni, kde byl velmi ochotným nástrojem politiky Metternichovy. Poměrně nejkratší trvání měla odbočka neapolská, řízená Karlem Rotschildem. Amšel Mayer Rotschild zůstal ve Frankfurtě. Poněvadž ve všech zemích sloužili Rotschildové vládnoucím politickým proudům, dostávali se přes vzroencu obratnost i takt často do svízelných situací, neboť to, co dělal jeden závod, působilo často politické nepřijemnosti závodu druhému. Proto snad i v třetí generaci nastalo uvolnění ve společné práci a rozvoj, který v druhé polovici 19. století stoupal geometricky, se ve 20. století zvolnil. Rodina Rotschildů byla předstížena novými individualitami, ale zachovala si dosud své vynikající postavení.

Vzrůstající obliba biografie jest potěšitelným zjevem v literatuře vůbec, neboť ukazuje, že poválečný vkus čtenářstva není přece jen tak špatný, jak by se z nadprodukce povrchně-sensační literatury dalo souditi, a na druhé straně — a to jest třeba ještě zejména zdůrazniti — jest velmi užitečným doplňkem literatury odborné, neboť jest živou, barvitou ilustrací toho, co odborná literatura může podati většinou jednostranně, střízlivě a v pojmech suše abstraktních, které nepůsobí na mysl čtenářovu dojmem tak bezprostředním, jako když jsou aplikovány na konkrétním případě. Historie Rotschildů jest v tomto směru obzvláště poučná. Z jejich vývoje jasně vyplývají nejen události politické, které registrovány samy o sobě zůstávají většinou planým slovem, které nic jiného mimo svou spojitost s dotyčnou událostí nám nepovídá, ale i hospodářské poučky jsou tu znamenitě ilustrovány. Co jest zejména v knize o Rotschildech nejlépe vystiženo, je ta různost motivů, která působí na jednotlivé hospodářské i politické události, ta různost předpokladů, na kterých jest závislé splnění hospodářských zákonů a konečně i složka, která vlastně ani se nedá nikdy postihnouti ani definovati, motiv osobní schopnosti, osobního instinktu a osobní iniciativy. A právě tato složka pro rozmach rodiny Rotschildů jest nejdůležitější. Správně proto tvrdí autor, že pro porozumění době jak s hlediska hospodářského, tak i politického, jest historie rodu Rotschildů nezbytnou pomůckou. Jest litovati toho, že český překlad jest proti originálu značně zkrácen.

Dr. Lepář.

Lytton Strachey: Královna Viktorie. Z angličtiny přeložil Jos. J. David. Knihovna Plutarchos. Svazek V. Stran 286, 8°. Praha, Aventinum, 1931. — Stracheyova monografie o královně Viktorii je jednak vynikajícím dílem historickým, jednak románovým. Autoru se podařilo podivuhodně zlidštit postavu veliké panovnice a při tom neubrati ničeho jejímu historickému významu. Snad se čtenář bude více obdi-

vovati jejímu lidskému osudu, který jest naplněn velkým štěstím i hlubokým smutkem. Při tom historické pozadí je kresleno velmi důkladně a přesvědčivě, aniž by utlačovalo hlavní postavu. Celá kniha je obdivuhodně harmonicky sladěna. Nás zajímá zejména politický a ústavní vývoj viktoriánské Anglie, neboť v této době vlastně definitivně nabyla Anglie dnešní podoby, které se tak výstižně říká monarchistická republika, ačkoli právě u prince vladaře, jehož politické i státnické schopnosti i cíle autor velmi vřele oceňuje, snahy absolutistické nacházely horlivého vyznavače. Jeho předčasná smrt přivedla ústavní vývoj anglický do dnešních kolejí, neboť v královně, třebaš její duch jen těžko dal se poutati tradičními ústavními zvyky, nebylo té německé systematickosti, té nevyčerpatelné organizační potřeby, jako u prince-manžela. I když po jeho smrti vášnivě ctíla jeho památku a snažila se ze všech sil vládnouti v jeho intencích, přece neměla jeho iniciativy. Byla však opravdovou vladárkou a znamenitě napravila v tom směru špatnou pověst, kterou zanechali po sobě její předchůdci, vykonávala vliv na všechny státní záležitosti a dovedla úspěšně prosazovati svou vůli u svých ministrů, přivedla Anglii na vrchol moci a získala si trvalou úctu i lásku poddaných. Dr. Jaroslav Lepař.

Ing. Dr. Jan Voženílek: Výsledky československé pozemkové reformy. — Vyšlo nákladem Čs. Akademie Zemědělské ve sbírce Časové otázky zemědělské. 8°. Stran 27. Cena Kč 10.—. — Spisek podává obsah přednášky, která byla přednesena v Čs. zemědělské akademii. Autor konstatuje evropský ráz hnutí pro pozemkovou reformu (provedena ve 14 evropských státech, zaujímajících 71% evropského území a 57% jejího obyvatelstva) a upozorňuje na souvislost způsobu jejího provedení s kulturní vyspělostí jednotlivých zemí. Naše organizace při provádění — centrální úřad podřízený přímo ministerské radě — nemá obdoby v cizině. Značně se zde uplatnil též živel neúřední, zejména v poradních sborech. Pokud se týše tempa reformy, lze již nyní oceniti výhody našeho rozvážného postupu, u kterého převládalo hledisko hospodářské a produkční. Akci přidělovou lze dnes pokládati již za skončenou — postiženo bylo něco přes 10% veškeré zemědělské půdy. Zároveň s přidělovou akcí byl podporován stavební ruch, poskytnuty přiděly živnostníkům a dělníkům, sdružením pro tělesnou kulturu, umožněno zřízení údolních přehrad, zveřejnění vodních toků, zajištěno příští zcelování pozemků, spolupracováno na spolehlivé evidenci pozemkové na Slovensku, rozšířena ochrana historických památek a přírodních krás. Také otázku zaměstnanectva se podařilo vyřešiti; tvrzení, že pozemková reforma zvýšila počet nezaměstnaných, nebylo dokázáno. Stejně zemědělskému průmyslu byla věnována pozornost. V pozemkové reformě nešlo o odstranění velkopodniku, nýbrž jen jeho nezdravé přeřady nad ostatními velikostními skupinami. Ze zabrané půdy lesní značná část zůstane vlastníkům, největší část přidělu dostane stát. Nutno ještě vyhotoviti prozatímní výkazy vlastnických změn, reglementovat další pohyb přidělené půdy, statisticky zpracovat pozemkovou reformu atd. Proces emigrační reforma tlumí, ale celkové řešení přesahuje její možnost.

Knížka jest doplněna mapkami a četnými grafickými obrazy, ukončuje ji francouzské resumé. Dr. Čakrt.

Unifikace pávního řádu v Jugoslavii, Část I. Univ. prof. Dr. Metod Dolenc (Ljubljana): Kodifikace trestního práva hmotního a procesního. Vyšlo jako č. 2. Zpráv Ústavu slovanských práv při právnické fakultě univ. Komenského v Bratislavě 1931. Stran 58. V komisi Fr. Rívnáče v Praze. Cena neudána. — Vydavatel »Zprávy«, prof. Dr. Rudolf Raucher, předložil čl. právnické veřejnosti publikaci z pera povolaného odborníka, nynějšího rektora lublaňské university Dr. M. Dolence, obsahující informativní pojednání o tvoření nového práva trestního v Jugoslavii. Druhá část, týkající se unifikace práva civilního hmotního

i formálního, jest již k vydání přichystána. Ústav získal pro tuto druhou část prof. Dr. Živonije Periče z Bělehradu.

Autor prvé části v úvodu ukazuje v celé obtížnosti problém unifikace práva v Jugoslavii, v níž 1. prosince 1918 platilo 6 různých trestních zákoníků, a sice: ve starém Srbsku zákoník z 29. března 1860, na Černé Hoře zákoník z 23. února 1906, změněný zákonem z 18. března 1909, na Vojvodině zák. čl. V. z r. 1878 s novelou z čl. XIV. ex 1914, v Bosně a Hercegovině zákoník z 26. června 1879, v Chorvatsku a Slavonii pak též zákon, ale měněný od r. 1867 jinak než v oblasti předešlé. Právo trestní vyvíjelo se v každém teritoriu naprosto různě, jak autor podává ve stručném historickém přehledu. Autor stručně a přece podrobně tento vývoj popisuje a uzavírá, že ve všech těchto oblastech s různými zákoníky nebylo jednoho, který by nutně nepotřeboval reformy. Tato pak všude ztroskotala. Jugoslavie 1. prosince 1918 ocitla se tak v mosaice trestních předpisů, takže nemohlo býti ani řeči o nějaké právní jednotnosti. Je nutno děkovati soudcům, kteří se vyhnuli větším nepříjemnostem i když jednalo se o konexní delikty, spáchané v různých oblastech. Autor uvádí přípravy pro jednotný trestní zákoník před Vidovdanskou ústavou a po ní a uvádí obsah prvních společných zákonodárných aktů. Kritizuje unifikační práce, zejména podrobuje ostré kritice osnovy ministra spravedlnosti Guiričiče a návrhy jeho nástupce Dr. Subotiče. Projednání těchto návrhů nemohla prospěti dusná atmosféra Národní Skupštiny, rozeštvané politickým stranictvím. Po rozpuštění Skupštiny a suspendování Vidovdanské ústavy 6. I. 1929 vláda vydává jednotný trestní zákoník dne 27. I. 1929 s platností od 1. I. 1930, který byl nahrazen jednotným vojenským zákoníkem z 11. února 1930, jenž však bude potřebovati ještě odstranění menších chyb a vypracování moderního zákoníka přestupkového. — Podobným postupem, jakým vyložil autor unifikaci hmotního práva, vyložil v druhém dílu své publikace unifikaci trestního procesu. 1. prosince 1918 platily v Jugoslavii 3 skupiny trestního řádu, a sice: 1. bývalý trestní řád rakouský z r. 1853, koncipovaný v Srbsku dne 20. června 1865, v Černé Hoře 20. ledna 1910; 2. rakouský z 23. května 1873, platný ve Slovinsku, Dalmacii a s menšími odchylkami od 17. května 1875 v Chorvatsku a Slavonii a pro Bosnu a Hercegovinu od 30. ledna 1891; 3. uherský trestní řád ze 4. prosince 1896 ve Vojvodině. Podobně i práce na unifikování trestního řádu přinesly ovoce až po suspendování vidovdanské ústavy. Nový trestní řád byl vydán 16. února 1929 s působností od 1. I. 1930 s výjimkou Srbska a Černé Hory, kde v severní části (odvol. soud Bělehrad) je působnost od 1. I. 1931 a v jižní (odv. soud Skoplje a Podgorice) od 1. I. 1932. Vedle tohoto zákona jest důležitý zákon o výkonu trestu na svobodě s působností v celém stotě od 1. I. 193 až na ustanovení o podmíněném propuštění na svobodu, která jsou působná již od vyhlášení, t. j. 26. II. 1929. Autorovi podařilo se stručně, podrobně a v pěkné formě vylíčiti celý problém a postup unifikace trestního práva v Jugoslavii. Vydavatel měl šťastnou ruku jak při volbě autora, tak při volbě látky pro »Zprávy«, neboť není nic aktuálnějšího v době unifikačních prací u nás, než sledovati podobné práce v sousedních státech.

Dr. Zlonický a dr. Příkop: Obecný horní zákon. Nákl. vl. Mor. Ostrava 1930. Str. 741. — Obsáhlá kniha podává soubor zákonů a nařízení, upravujících poměry horní v historických zemích (horní zákon sám ovšem platí i pro Slovensko, avšak změny provedené zákony uherskými tu otištěny nejsou. Nejsou tu otištěny také předpisy o pojištění horníků). Autoři připojují k zákonnému textu rozsáhlý komentář ze souvislých právních norem a z judikatury nejv. spr. soudu. Při tom úmyslně neuvádějí však čísla sbírky, kde rozhodnutí jsou otištěna. Tento postup má ovšem pro praxi nevýhodu, že chceme-li si

přečísti celé důvody (a pro praktické použití obyčejně. pouhá právní věta nestačí), musíme teprve hledati v rejstříku sbírky. Jinak však kniha jest pro praxi pomůckou velmi cennou, jak pro množství materiálu, tak i pro přehlednost. Snad by se bylo doporučovalo, citovati v judikatuře alespoň nejdůležitější rozhodnutí Nejv. soudu v oborech, kde horní právo zabíhá do sféry práva soukromého. — Autoři připojili též autentický německý text zákona, který dnes je těžko dostupný

J. B.

Kantova Kritika čistého rozmyslu. Přeložil a úvodem, životopisem a rejstříkem věcným a osobním opatřil prof. Frant. Krejčí. Nákladem České Akademie věd a umění, Praha 1930. Stran LXII a 567. Cena 75 Kč. — Vychází-li v poměrně pozdní době péči univ. prof. Krejčího český překlad nejznamenitějšího filosofického díla nové doby, Kantovy »Kritik der reinen Vernunft«, jde o čin významu mimořádného, neboť překladem tím stává se toto dílo přístupným i těm, kteří neovládají těžkého a dnes zastaralého slohu Kantovy němčiny. Jakkoliv nelze se zde vysloviti přesně o vlastní překladatelské práci Krejčího, lze vzhledem k právě řečenému těžkému slohu Kantovu, k němuž přistupuje ještě neobyčejná hutnost Kantových myšlenek a naprostý terminologický nedostatek českých odborných výrazů filosofických, které by mohly plně korespondovati Kantově mluvě, prohlásiti překladatelovu práci za výkon prvořadé důležitosti a za výkon, který vzbuzuje úctu. Právníckou veřejnost pak musí zajímati tento překlad Kantovy Kritiky jmenovitě pro zvláštní úzký vztah, který má Kantova filosofie k celé řadě právnických směrů, najmě ovšem k normativní teorii právní. Vedle toho měla Kantova noetika také velký vliv na budovatele české školy národohospodářské Engliše, který na Kantově noetice vystavěl svoji hospodářskou nauku teleologickou. Pro ty, kteří se dosud Kantem neobírali, bude arci Kritika i u překladu činiti veliké obtíže, pročž nutno vřele doporučiti jako úvodní četbu ke Kritice četbu Kantových Prolegomen (překlad Zábův). Krejčího překlad obsahuje překlad jak prvního (1781) tak i druhého (1787) vydání Kritiky. Odchylné znění prvního vydání jest obsaženo v dodatcích. Chytil.

Arthur Curti: Aktiengesellschaft und Holding in der Schweiz, Geldes Recht und Revision. Verlag von Julius Springer. Berlin 1930. — 8°. — Stran 312. Cena? — Curtiova kniha jest cenná tím, že ji napsal autor, který dokonale ovládá akciová práva (napsal velkou knihu o anglickém akc. právu) a při tom výtečně zná světové hospodářství. Psána jest pro praktiky, ale pro praktiky světového formátu. Jest tu zpracováno švýc. akciové právo, které patří k nejmodernějším (zákoník o obligačním právu, které je upravuje, jest z r. 1911) i osnova nového akc. práva. Autoru se jedná ovšem v prvé řadě o hospodářské ocenění příslušných právních předpisů, nikoliv o dogmatický právní výklad. Snesena jest tu spousta materiálu — zákony (také správní a finanční), literatura, prameny, příklady z praxe (zejména v kapitole o holdingu atd.). Látka je probrána systematicky podle článků obligačního zákoníku, jehož předpisy porovnává autor stále s osnovou a judikaturou. Část II, jest věnována holdingu, který v občanských a obchodních zákonech (kromě Anglie) není dosud upraven, jen v poválečných finančních zákonech jest o této instituci zmínka.

V III. části obsahuje kniha čl. 612—677 zákoníku o obligačním právu, obdobnou část osnovy a věčný rejstřík. Dr. Čákrť.

Kamil Krofta: Stará ústava česká a uherská. — V Přednáškách vydaných Učenou společností Šafaříkovou. Zvláštní otisk z časopisu »Bratislava«. Praha 1931, str. 82. — Univ. prof. a splnomocněný ministr dr. Kamil Krofta podává v této své práci srovnání ústavy české a uherské v jejich historickém vývoji od dob nejstarších až po světovou válku. Vedle hlediska čistě vědeckého zaujímá i stanovisko diktované zájmem politickým. Jde mu o to, aby ukázal, pokud je správné

tvrzení, i v přítomné době se ještě vyskytující (Láczy, Polner, Lukács, Wlassics) a též jako působivý argument politický užívané, že totiž stará ústava uherská lišila se od ústav skoro všech států evropských — vyjma Anglie, která pro tyto státy byla vzorem — a že nad ně vynikala tím, že byla od samého začátku skutečnou ústavou v moderním slova smyslu, t. j. ústavou konstituční, s níž i novodobá ústava uherská je spojena poutem neporušené právní souvislosti. — Správnost či nesprávnost těchto tvrzení dokazuje autor pomocí metody srovnací, tak že ve čtyřech etapách kláde vedle sebe vývoj v Čechách a v Uhrách, což je mu umožněno tím, že oba státy jsou si geograficky i historicky blízké, neopomínaje zmíniti se na místech, kde toho je třeba, i o poměrech ve státech jiných. Vedle učení o domnělé modernosti a demokratičnosti prvotní ústavy uherské všímá si autor speciálně učení o t. zv. »ius resistendi« a učení o sv. Koruně uherské. Z celého podaného srovnání obou ústav vyplývá, že ústava česká a uherská ve svých začátcích svojí podstatou a základem nejsou nikterak zásadně odlišné. V nejstarší ústavě uherské není o nic více prvků moderního konstitucionalismu než v staré ústavě české nebo v jiných ústavách evropských té doby a učení o národu jako zdroji veškeré státní moci a o přenesení této moci smlouvou na panovníka, jež se stalo již v prvních počátcích státního života, je anachronismem, který má svůj základ v nekritickém přijetí zpráv o několik století mladší kroniky anonymy. Podobně ani v dobách pozdějších, ačkoliv jest tu řada prvků odlišných, není mezi oběma ústavami podstatných rozdílů. V Čechách postupuje vývoj ke zřízení stavovskému dokonce rychleji než v Uhrách a teprve v době jagellonské vyúsťuje v obou státech ve stav v podstatě stejný. V době pobělohorské nastávají opět značnější difference, neboť v zemích českých zvítězil absolutismus mnohem dříve a dokonaleji než v Uhrách. V pozdější době se rozdíly v tomto směru ještě jen stupňovaly a Maďarům se až do doby moderní podařilo zachrániti mnohem více ze své staré ústavy nežli nám a im si můžeme vysvětliti i jejich skvělé úspěchy v posledních dobách života rakousko-uherské monarchie. K jejich škodě bylo však zachováno i mnoho z toho, co záchrany nezasloužilo a co i dnes jistě je státu maďarskému jen škodlivou přítěží.

Voborník.

Emil Erich Hörscher: Sittliche Rechtslehre. Der Versuch einer objektiven Erforschung des Rechts (Kössel-Puchtel, Mnichov 1930, I. 351 str., II. 382 str.). Důkladná obhajoba přirozeného práva na podkladě mravní autority, již jest bůh. —jkt.—

Doc. dr. Heinrich Herrfahrdt: Revolution und Rechtswissenschaft. Nákl. L. Bamberg v Greifswaldu. 1930. Str. 157, cena neudána. — Problém revoluce není ani nový (zabývali se jí na př. již Hobbes, Locke a jiní filosofové a později i právníci, jako Jhering, Bluntschli, Gierke, Jellinek a mnozí jiní), ani aktuální, nebo od dvou posledních významných revolucí, německé a ruské, nás dělí více než deset let. Odhodlal-li se autor přes to publikovati svou studii o revoluci, učinil tak z toho důvodu, že v podstatě není rozdílu mezi právními problémy spořádaných poměrů a revolucí, že však za revolucí se vyskytují právní otázky a jejich řešení v jasnější podobě. Autorovi běží hlavně o dvě otázky, o právo na revoluci a o právo z revoluce. Pokud se týče onoho, kloní se k oněm teoriím, které práva na revoluci ve smyslu právním (rechtliches Recht) neuznávají, považujet revoluční složky, přicházející k veslu vesměs za upřílišněné sebevědomé. V druhé partii statí je pak probráno pečlivě právo z revoluce, theoretické úvahy jsou oprěny o bystré pohledy na německou revoluci z roku 1918—19: Herrfahrdt rozlišuje z úcty k právu normy právní od nižší kategorie, norem pořádkových, z jejichž stadia by prý Německo ještě nevyšlo, doporučuje však v zájmu jistoty práva, často zanedbávané na úkor jiné hodnoty, vnitřního obsahu práva, aby i tyto inferiorní normy právní byly považovány za právně závazné.

Herrfahrdtova práce pěkně dokumentuje, že není úkolem právní vědy omeziti se na pouhé poznání pozitivního práva, nýbrž, že právní věda může a má přispěti také vydatně k tvorbě nového práva. —žil.

ThDr. PhDr. Joseph Lammeyer: Die juristischen Personen der katholischen Kirche, historisch und dogmatisch gewürdigt auf Grund des neuen kirchlichen und staatlichen Rechts. Paderborn, 1929. 89. Stran 240. — Docent university v Kolíně n. R. podává v této knize rozbor právnických osob katolické církve, přihlížejíc k jejích historickému vývoji, nynější úpravě pokodexové i poměru k státnímu právu říše německé. Jako právnícké osoby zná jen spolky (korporace) a základiny (nadace). Další obvyklou skupinu »ústavů« neuznává, protože tyto prý jsou obsaženy v základinách a pojem základiny a ústavu je všeobecné synonymem. Poněvadž však církev pokládá sebe samu za ústav, jak L. v dogmatické části knihy je nucen přiznati, pomáhá si k podepření svého názoru tvrzením, že církev pro svůj mnohostranný vývin nedá se stěsnati do některé skupiny právnických osob, aniž by tím nebylo dosaženo nesprávnosti. Praví tedy, že církev je »právníckou osobou sui generis«.

Historická část knihy probírá jednotlivé instituty církevní v běhu dějin, vytyčujíc všechny důležitější akty vlastní i státní správy, pokud měly vliv hlavně na majetkové poměry církve, všímá si formulace právnícké osoby církevní od původního jmění kostelů až po nabytí samostatné právní osobnosti, probírá střety se starými germánskými právy a jich vlivy co do vlastnických kostelů a zjišťuje postavení právnických osob církve dle kanonického práva.

V dogmatické části je pojednáváno o právnických osobách církevních se stanoviska platného práva církevního, jež zná právnícké osoby božského a církevního práva, řádové a světské, kolegiální a nekolegiální. Autor tvrdí, že právnícké osoby církevní nejsou v Kodexu taxativně vypočteny, jen jako vzor jsou uvedeny některé a vyzovuje z toho, že lze tvořiti právnícké osoby církevní nových, dnes ještě neužívaných typů. Zajímavým je i jeho tvrzení, že ke vzniku právnícké osoby je třeba nejméně tří osob — fyzických neb právníckých, ač Kodex tohoto ustanovení nezná, mluví jen o osobách fyzických. Při líčení poměru ke státnímu právu (občanskému) omezuje se autor jen na právo německé a to jak bývalých jednotlivých států a státčků, tak i dnešní říše a dílčích států. Jako zvláštnost uvádí, že říšská ústava republikánská z r. 1919 rozlišuje mezi »religiöse Vereine und Gesellschaften« a mezi »Religionsgesellschaften«, z nichž první značí sdružení lidí rozličného vyznání i bez vyznání, druhé pak církve v běžném pojetí, ale toto rozlišování není tak novým svou zásadou, jako spíše rozdílným pojmenováním. B. Černý.

JUC. Josef Hobzek: Majestas Carolina a římské právo. (Práce ze semináře českého práva na Karlově universitě v Praze č. 16. V Praze, 1931.) — Thema seminární práce, jež si autor zvolil — máje vzorem práce Boháčkovy, zejména Římské právní prvky v právní knize Brněnského písaře Jana (Práce č. 9) — znělo původně: Recepte římského práva v M. C. Avšak během studia vyplývalo stále jasněji, že ustanovení římskoprávních v M. C. téměř není, takže výsledek práce vyzněl negativně. Proti dosavadnímu tradovanému názoru, že M. C. přejímá právo římské, dochází Hobzek k výsledku, že obsahově není z kompilace Justinianské do M. C. převzato ničeho; reminiscence slovní a stylistické, jež se zde vyskytují, nedostaly se do chystaného zákoníka Karlova přímo, nýbrž mají svůj původ v současné literatuře právnícké. — Práce ta je malou, ale instruktivní ukázkou, jak mnoho zbývá ještě opravit nebo doplniti na poli právní historie; dává tušiti, že ani o mnohých ostatních pramenech není v pojednáních dosavadních vyčteno slovo poslední. Veselý.